

NIEUWSBRIEF HEI, HEG & HOOGEIND

ZOMER 2022

IN DIT NUMMER:

**VOORWOORD
REDACTIE** 1

AGENDA 1

**ALGEMENE
VERGADERING** 2

**TEGENVALLEND
RESULTAAT
UILENBROEDSEI
ZOEN** 2

**LEDEN AAN HET
WOORD: TOON** 3

**STEMMEN RABO
CLUBSUPPORT** 4

**TERUGBLIK OP
EEN BOEIENDE
INFORMATIE-
AVOND OVER DE
TORENVALK** 5

**VOOR
AANKONDIGING
WATERSCHAP
DE DOMMEL /
COLLECTIEF
MIDDEN
BRABANT** 6

BIMAG 6

**LAATSTE
KNOTBOMEN
GEKNOT** 7

COLOFON 7

VOORWOORD REDACTIE

Beste lezers,

Hierbij ontvangt u alweer de tweede nieuwsbrief van jaargang 2022. De afgelopen drie maanden waren de eerste corona vrije maanden sinds lange tijd. Dat heeft ook ons verenigingsleven weer goed gedaan. Zo heeft in mei weer eens de voorjaarsvergadering plaatsgevonden in ons verenigingshuis De Hospes. Meer hierover leest u in het verslag verderop in deze nieuwsbrief.

Ook heeft onze vereniging samen met Brabants Landschap een lezing mogen verzorgen over het project 'Torenvalken in de lift'. Over deze avond en de resultaten van het project leest u verderop meer. De rubriek 'leden aan het woord' is dit keer ook weer gevuld. Ditmaal waren we te gast bij de

melkveehouderij van Toon van Stipdonk in Leenderstrijp. Uit het gesprek blijkt wel dat het boerenleven vol uitdagingen zit. Maar zoals Toon zelf al aangaf: 'tussen de koeien staan blijft toch het mooiste wat er is'.

Ten slotte willen we u nog wijzen op de Rabo Clubsupport. Als u lid bent van de Rabobank vergeet dan niet op ons te stemmen! De opbrengst komt ten goede aan onze mooie projecten. Zodat we ons in kunnen blijven zetten voor een mooi en leefbaar platteland! Wij wensen u veel leesplezier!

Namens de redactie,
Peter, Roel en Koen

AGENDA:

Vooralsnog leeg

Algemene vergadering

Op 10 mei 2022 heeft de algemene jaarvergadering van onze vereniging plaatsgevonden in café De Hospes. Na het goedkeuren van het jaarverslag en het financieel verslag is besloten de contributie voor het jaar 2022 niet te heffen. Vervolgens is een korte stand van zaken gegeven over de Collectieven en de verschillende werkgroepen binnen onze vereniging. Ook de projecten die momenteel lopen waaronder 'Torenvalken in de lift', Bodem-water-biodiversiteit en BIMAG zijn toegelicht. Onze voorzitter Harrie Maas werd verrast toen hij tot vrijwilliger van het jaar werd verkozen en mocht daarom een mooi presentje ontvangen. Ook Peter Kerkhofs werd bij verstek in het zonnetje gezet als Ereid van de vereniging als waardering voor al zijn inspanningen vanaf het eerste uur. Ten slotte werd Henk Kerkers verwelkomd als extra bestuurslid waardoor het bestuur op dit moment 4 personen telt: Harrie, Johan, Krijn en Henk. Na de traditionele loting die dit keer door Ton van Dijk werd gewonnen was het tijd

voor de afsluitende lezing. Het kersverse bestuurslid Henk Kerkers nam de aanwezigen mee in zijn ervaringen met 'Productief Kruidenrijk Grasland (PKG)'. Na deze toelichting op de praktijk werd

de vergadering officieel gesloten en traditioneel afgesloten met een drankje.

Tegenvallend resultaat uilenbroedseizoen

Het broedseizoen van de steen en kerkuilen in 2022 is matig verlopen in vergelijking met de afgelopen jaren.

Weliswaar bleef het aantal broedsels van steenuilen nagenoeg gelijk maar lag het gemiddelde aantal gelegde eieren en uitgekomen jongen per broedsel beneden het gemiddelde. Ook zijn er tijdens het opgroeien een aantal jongen verdwenen. Moeilijk in te schatten wat hier de oorzaak van is

maar een en ander duidt toch op een voedselgebrek.

Dit laatste heeft zeker zijn weerslag gehad op het aantal broedgevallen van de kerkuilen. Deze uilensoort leeft voornamelijk van muizen. Tot dit moment werd maar een geval van een kerkuil gezien met 3 jonge kuikens.

In het kader van het broedbiologisch onderzoek werden tot nu toe 62 jonge steenuilen geringd.

Leden aan het woord: Toon van Stipdonk

Toon komt net de stal uitgelopen als we arriveren op het erf aan de Strijperdijk. Met zijn tattoos en oorringen is hij een beetje een atypische verschijning voor een boer. "Dat hoor ik wel vaker ja", lacht Toon. "Ik sta in tegenstelling tot veel boeren vaak ook pas om 8 uur op".

Ditmaal brengen we een bezoek aan het melkveebedrijf van Antoni, ook wel Toon, van Stipdonk. Op dit moment heeft hij 90 stuks melkvee en 50 stuks jongvee. In 2011 nam hij het bedrijf over van vader Cor en moeder Marjo. Daarvoor werkte hij bij loonbedrijf Johan van Weert maar was hij wel al onderdeel van de maatschap. "Vanaf mijn 6e jaar wist ik al dat ik boer wilde worden", vertelt Toon. "Tussen de koeien staan, dat vind ik het mooiste wat er is".

Maar die droom begon niet gemakkelijk, blijkt wel als we verder in gesprek raken. "Toen ik in 2011 het bedrijf overnam heb ik geïnvesteerd in een nieuwe stal voor 120 melkkoeien. Kort daarna bleek dat het grootste deel van mijn koeien neospora had, een virus waardoor drachtige koeien hun kalveren na 7 maanden verwerpen. Dat zorgde dat ik niet verder kon met een groot deel van mijn veestapel". Daarna traden nog andere infecties op en in 2015 raakte hij een deel van zijn fosfaatrechten kwijt tijdens de invoering van de Fosfaat Wet. "Dat heeft er mede voor gezorgd dat ik heb besloten om te extensiveren, dus minder koeien per hectare grond. Nu focus ik me op een stabiele veestapel en wil ik langzaam kunnen groeien naar 120 melkkoeien", vertelt Toon.

Extensiveren bleek echter niet alleen een noodzaak. "Met mijn bedrijf probeer ik toe te groeien naar een vorm van kringlooplandbouw. Toen ik begon was ik vooral gericht op de traditionele manier van boeren, ik wilde me vooral richten op de hoofdtaken. Maar langzaamaan ben ik de dingen anders gaan bekijken. Nu vind ik het leuk om ook bezig te zijn met wat meer natuurinclusieve zaken. Wat dat betreft heb ik in mijn leven altijd wel mijn eigen koers gevaren", lacht Toon nuchter.

Zo past hij het Nieuw Nederlands weiden toe. Een methode waarbij koeien iedere dag op een ander stukje weiland grazen. "Op die manier krijgen ze iedere dag het meest eiwitrijke deel van het gras binnen", licht Toon toe. "Ik zie gewoon dat het de koeien goed doet en zelf kan ik besparen op de inkoop van eiwitrijk veevoer. Ook omdat ik naast gras ook eiwitrijke klaver inzaai. Alleen bij slecht weer of grote hitte kiezen de koeien ervoor om in de stal te blijven. Wat dat betreft zijn het net mensen", lacht Toon.

Als we verder lopen over het erf wijst Toon naar de boeren-zwaluwnesten en laat hij enthousiast zijn knotwilgen zien. "Die heb ik afgelopen voorjaar aangeplant. Ik wil de rij eigenlijk doortrekken tot achteraan het perceel. Of dat niet ten koste gaat van de opbrengst van het perceel? Nee hoor", stelt Toon. "De strook grond rondom de sloot gebruik ik toch niet en ik vind de knotwilgen zo mooi in het landschap breken". De sloot is trouwens ook voorzien van een

Leden aan het woord: Toon van Stipdonk (vervolg)

klepstuw: "Om het water in het gebied vast te kunnen houden bij flinke neerslag", vertelt de boer enthousiast.

Als we ons omdraaien zien we enkele campers achter de ligusterhaag staan. "Sinds enkele jaren heb ik een camperplaats als nevenactiviteit. Afgelopen jaar zijn er 10 extra plaatsen gerealiseerd. Het loopt steeds beter en we krijgen goede recensies. Ik maak graag een praatje met de mensen en geef regelmatig rondleidingen op het bedrijf", vertelt Toon betrokken.

Dat hij een betrokken man is blijkt ook wel uit het feit dat hij in het bestuur van Buurtschap Strijp zit. "Ik vind dat leuk maar ook belangrijk, om te investeren in het sociale", vertelt hij enthousiast. "Zo heb ik ook wel eens voorgesteld om de kinderen uit groep 8 een rondleiding te geven op de boerderij. Ik wil graag een stukje bijdragen aan meer begrip tussen boeren en burgers". Want dat de boeren het niet makkelijk hebben de laatste jaren is wel duidelijk. "Ik denk dat er in de loop van de jaren al veel boeren op een natuurlijk manier zullen stoppen. Omdat ze geen opvolger hebben en niet meer willen investeren in nieuwe stalsystemen. Als de overheid ons maar meer tijd zou gunnen". Op de vraag of hij zichzelf ooit zorgen maakt over de toekomst van zijn bedrijf antwoordt Toon bevestigend: "maar ik probeer me daar niet te veel mee bezig te houden, want dat hou je niet vol".

Als we een laatste ronde door de stal maken wijst hij op de stappentellers om de poten van de koeien. "Die worden uitgelezen bij de melkrobot en geven mij allerlei informatie over het welzijn van de koe. Als er een afwijking wordt geconstateerd krijg ik een melding zodat ik de koe kan onderzoeken. Wat dat betreft dragen dit soort technieken bij aan het welzijn van de koe. En het is bovendien prettig boeren. Ik sta nu meer tussen de koeien dan toen ik alleen de uiers voorbij zag komen bij het handmatig melken in het verleden".

Dan komt vader Cor nog even voorbij in de stal: "wanneer komt ie op Omroep Brabant?", lacht Cor naar de interviewer. "Aan ons pap heb ik nog altijd een goede knecht op het bedrijf", vertelt Toon.

Als we naar de melkrobot staren wordt gevraagd naar de opvolging: "ik heb 4 kinderen maar die zijn nog te jong om te weten wat ze willen worden. Er zijn in ieder geval nog ontwikkelmogelijkheden op mijn bouwblok. Maar de komende tijd kan ik zelf nog voldoende vooruit met het opbouwen van mijn bedrijf". Toon vaart kalm zijn eigen koers. Misschien wel het beste wat je kunt doen als boer in deze roerige tijd.

Stemmen Rabo Clubsupport

Hei, Heg en Hoogeind doet dit jaar weer mee aan de Rabo ClubSupport. Bent u lid van de Rabobank in Heeze-Leende en draagt u onze vereniging een warm hart toe?

Stem dan tussen 5 september t/m 27 september 2022 op ons en draag bij aan een evenwichtig platteland in jouw omgeving.

Het geld zal worden besteed aan de aanschaf van materialen voor de werkgroep Natuur en de Uilenwerkgroep. Daarnaast kan de opbrengst worden ingezet in ons groenfonds.

Klik op de volgende link om op onze eigen pagina te komen: [Rabo ClubSupport](#). Om te kunnen stemmen moet u wachten tot 5 september, kijk daarvoor op de website van de Rabobank clubsupport.

Alvast dank voor uw support!

Terugblik op een boeiende informatie avond over de torenvalk

In 2019 startte HHH het project 'Torenvalken in de lift'. Doelstelling was het aantal torenvalken in ons gebied te vergroten door meer nestkasten te plaatsen op daarvoor geschikte locaties. Op donderdag 2 juni jl. werden in het Brouwershuis in Leende de 'gastgevers' (grondeigenaren die een nestkast op hun erf hebben) bijgepraat over de status van het project. Dit was tevens de laatste activiteit in het project.

Na de opening door bestuurslid Johan van Meijl werd iedereen in de juiste sfeer gebracht met een fotopresentatie van Erik van Asten over de torenvalk en zijn leefomgeving. Dat de torenvalk niet alleen op muizen jaagt werd in deze presentatie op meerdere foto's duidelijk.

Hierna gaf Peter Kerkhofs een toelichting over de voortgang van het project. Hierin lichtte hij ook een aantal gemaakte keuzes toe. Zo heeft de werkgroep gekozen voor metalen palen in plaats van houten. Landschappelijk gezien misschien minder fraai, maar metalen palen rotten niet en zijn daardoor een stuk veiliger voor de vrijwilliger die met een ladder op 4 meter hoogte een kast controleert.

Vervolgens presenteerde Adrie Staals de resultaten van de uitgebreide monitoring met enkele verrassende uitkomsten. Zo bleek het aantal bezette kasten al direct in het eerste jaar erg hoog en het tweede jaar zelfs nog hoger (95%!). Verder bleek de torenvalk een grote spreiding in de broedperiode te hebben. Hierdoor kon het gebeuren dat bij

controles het ene nest al jongen had, terwijl het andere nest nog leeg was. Om alles goed in kaart te brengen (aantal eieren, jongeren etc.) was daarom één enkel controlemoment, zoals bij kerk- steenuilen, niet voldoende. Daar stond tegenover dat de controles van torenvalkkasten met een camera op een telescoopstok gedaan konden, worden wat een minimale verstoring gaf.

Na de pauze sloot Jochem Sloothaak van het Brabants Landschap de avond af met een interessante presentatie over de leefwijze en biotoop van de torenvalk: waaraan herken je hem, wat eet hij, waar voelt hij zich thuis en vooral: wat je kunt doen om meer torenvalken in het gebied te krijgen. Gezien de snelle bezetting van het merendeel van de geplaatste nestkasten in ons gebied, concludeerde hij dat hier duidelijk behoefte was aan extra nestgelegenheid. Het project heeft dus in een behoefte voorzien. De torenvalk die al op de nestkast zat terwijl de 'plaatsers' nog aan de koffie zaten bij de gastgever is daarvoor misschien wel het beste bewijs.

'Torenvalken in de lift' is mede tot stand gekomen door een financiële bijdrage van: Coördinatiepunt Landschapsbeheer, Nationale postcode Loterij, Provincie Noord Brabant en Plattelandsvereniging Hei, Heg & Hoogeind Heeze-Leende.

Vooraankondiging Waterschap De Dommel / Collectief Midden Brabant.

Er komt budget beschikbaar voor agrariërs om Productief Kruidenrijk Grasland (PKG) uit te proberen op hun percelen. De precieze voorwaarden zijn nog niet bekend maar het gaat over een vergoeding / bijdrage van waarschijnlijk 450 euro per hectare. Dat is de gemiddelde prijs van het zaaizaad voor PKG. De inzaaikosten blijven namelijk gelijk. In de voorwaarden zal zeker een maximaal aantal hectaren per deelnemer opgenomen worden. Het gaat immers om een hoge vergoeding om de ondernemer ervaring op te laten doen met PKG.

Voordelen

Productief Kruidenrijk Grasland heeft meerdere voordelen boven regulier gras. Het is een robuuster gewas, dat droogte beter doorstaat. Dat komt door het hoge gehalte aan droogtebestendige kruiden. Bij droogte heeft het daarom nog een mooie gewasopbrengst en het verbetert de bodem doordat enkele kruiden zeer lange en stevige wortels hebben, de zg. penwortels die diep de bodem ingaan. De doorwortelbaarheid voor grassen neemt hierdoor toe. Er zijn eigenlijk geen echte nadelen als het gewas met aandacht geteeld wordt. Om goede opbrengsten te krijgen is het beheer belangrijk. Dat

Enkele kruiden, zoals smalle weegbree en chicorei zie je direct staan. Andere soorten zijn een stuk moeilijker te vinden. (foto: Collectief ANB Midden-Brabant)

vereist vakmanschap. Een mooie uitdaging om dat ook eens uit te proberen toch?

Bijdrage waterschap

Dat verbeteren van de bodem, waarbij de infiltratiecapaciteit toeneemt en de droogtebestendigheid van het gewas zijn reden voor het waterschap om geld te investeren in de kennismaking met productief kruidenrijk grasland. Onderzocht wordt ook nog of we een themabijeenkomst kunnen organiseren zodat u kennis kunt opdoen over dit gewas.

Website collectieven

In de loop van augustus zal het project 'Ruim 100 Ha Productief Kruidenrijk Grasland (PKG)' op de website van de Brabantse collectieven www.anbbrabant.nl verschijnen. Zeker is dat het systeem van wie het eerst komt..... hier aan de orde zal zijn. We houden u op de hoogte.

BIMAG

Afgelopen April is de werkgroep BIMAG weer gestart om nachtvlinders te monitoren op agrarische percelen. We zijn daarbij te gast op percelen van Toine Maas. BIMAG staat voor 'Boeren Insecten Monitoring Agrarische Gebieden', een project van LTO-Noord en de Vlinderstichting. Om de twee weken worden de vangemmers tegen de avond geplaatst. Bij warm, droog en donker weer zijn de vangsten het hoogst. Iedere ochtend is het weer een verrassing wat we in de emmers aantreffen. Soms ook helemaal niets.

Soms zien we ook hele mooie nachtvlinders, zoals op de afbeelding: een Vuursteenvlinder

Laatste knotbomen geknot

Onze Werkgroep Natuurwerk heeft op de valreep de 4 knotbomen bij Maarten Schoone aan de Paaldijk geknot. De knotbomen staan op de duikers van een schotbalkstuw. Ze staan zo niet in de weg bij het maaien. De bomen zijn geplant in de periode, waarin onze plattelandsvereniging van start ging. Ondertussen zijn het mooie knotbomen geworden.

COLOFON

Plattelandsvereniging Hei, Heg & Hoogeind streeft naar een mooi buitengebied waar natuur, landschap en gezonde boerenbedrijven naast elkaar kunnen bestaan. Informatie over onze activiteiten vindt u op:

www.heiheghoogeind.nl

Redactie Nieuwsbrief:

Roel van Dijk
Peter Kerkhofs
Koen Staals

Foto's: Erik van Asten
(tenzij anders vermeld)

Contactadres:

contact@heiheghoogeind.nl

